

Jaargang 20.

Nummer 1.

2022.

"Vier Heerlijkheden"

Historische Werkgroep Stichting De Vier Heerlijkheden te
Brakel.

Omslag: "Huis Brakel".
Tekening: Jaap Verweij.

	Blz.
Van de Werkgroep	1
De weduwe Van Heusden	2

Redactie:

Jan van Loopik.
Ap de With.

Titel: "Vier Heerlijkheden"
ISSN: 2542-5781
Oplage: 200 stuks.

Historische Werkgroep
Stichting
De Vier Heerlijkheden
Brakel.

Dwarssteeg 4, 5306 BC Brakel.

Ap de With

Van de Werkgroep

Vorig jaar mochten we een nieuw werkgroep lid verwelkomen: Adri Timmerman. Van zijn kwaliteiten op het gebied van het maken van films hebben we al dankbaar gebruik gemaakt. Hij wist ons ook te vertellen dat er een boekje over een Brakelse familie uitgekomen was. Het boekje is geschreven door Vrouwkje Tuinman en draagt de titel 'Tijdelijk Verblijf'. Meerdere exemplaren van dit boekje kon hij bemachtigen waardoor we een exemplaar op konden nemen in onze bibliotheek en enkele exemplaren te koop konden aanbieden.

Sinds 2019 krijgt elk jaar een andere Brabantse literaire topauteur de opdracht een novelle te schrijven. Dit boekje kregen lezers in de boekenweek van 2021 cadeau bij besteding van een bepaald bedrag in Brabantse boekhandels. Boekhandelaren kopen dit geschenk normaliter tegen gunstige voorwaarden in. Echter door de corona schonk het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant en Tilt dit jaar het Brabants Boek Present aan Brabantse boekhandelaren.

In *Tijdelijk verblijf* schetst Vrouwkje Tuinman hoe een moeder en haar kinderen uit Eindhoven slag na slag pogen te overleven door hun plichtsbesef en de overtuiging dat het in deze 'stad van de toekomst' geen zin heeft nog over het verleden te praten. Het verhaal is gebaseerd op feiten die werkelijk gebeurd zijn.

De drie jongens, waarover het in dit boekje gaat, zijn in Brakel geboren. Inmiddels heeft Jan van Loopik de achtergronden achterhaald. Het ware verhaal met de juiste namen vindt u in deze periodiek.

Jan van Loopik

De weduwe Van Heusden

Muiden

Het was op 17 januari 1947 om 7 minuten over één in de middag dat er in Muiden op de Springstoffenfabriek De Krijgsman een verschrikkelijke ontploffings-ramp plaatsvond. Bij het uitladen van een transport dat bestond uit vier volgeladen trucks van de Opruimings- en Bergingsdienst uit Leiden met ongedemonteerde granaten, afkomstig van Duitse bunkers langs de kust en uit andere plaatsen is er iets fout gegaan. Deze granaten werden met de hand gelost door 15 militairen die ze elkaar doorgaven en op een lorrie legden. In de buurt waar dit gebeurde was ook nog een kruutmagazijn waar 500 kg springstof lag opgeslagen. Het lossen van de eerste truck verliep vlot maar bij de tweede truck ging het goed mis. Een granaat is waarschijnlijk te hard op de lorrie gelegd of is van de lorrie afgevallen en met de kop op de rails gevallen. De granaat ontplofte waarna de andere granaten op de lorrie ook ontploften. Hierop volgde een kettingreactie en de andere vrachtwagens en het magazijn gingen toen ook de lucht in. De uitwerking was verschrikkelijk. Het hele terrein en de omgeving lag bezaaid met granaten tot in de bebouwde kom van Muiden waar 342 woningen meer of minder beschadigd werden.

*Het bergen van de
slachtoffers.*

Veertien militairen werden gedood en één militair was zwaargewond, hij was juist een nieuwe lorrie gaan halen. Zijn rechterbeen werd zwaar verminkt en ook zijn hoofd, rug en longen waren er slecht aan toe. Ook drie inwoners van Muiden vonden de dood. De overleden soldaten zijn op 20 januari bij de Burgerlijke Stand van Muiden aangegeven door de 35-jarige legerarts Max Bertram Bloch uit Bloemendaal.

“Ik zat achter mijn bureau toen mij de glasscherven om de oren vlogen. Ik zag boven de huizen in de richting van de kruutfabriek een groote vuurbal. Daar gaan we, dacht ik. De kruutfabriek gaat de lucht in. Maar zoo ernstig was het gelukkig niet. Deze ontploffing beteekend voor Muiden een ramp, welke grooter is dan ons ooit in de bezettingstijd heeft getroffen. Er is bijna geen huis te Muiden dat nog een heele ruit heeft of waar het dak niet is beschadigd. Wederopbouw heeft mij reeds een kwantum hout en bord toegezegd....”

Aldus de burgemeester van Muiden, Th.C.D. Coops, in het Algemeen Handelsblad van 18 januari 1947.

Links de Commissaris van de Koningin van Noord-Holland dr. J.C. baron De Vos van Steenwijk tijdens de berging van de niet ontplofte granaten. Aan de overkant is alles weg.

Onder de overleden militairen was ook de 36-jarige soldaat Gerrit van Heusden uit Brakel.

In de 302 jaar dat de kruisfabriek heeft bestaan zijn er voor zover bekend 41 doden gevallen, de laatste in 1983. Ook zijn er vele tientallen, zo niet honderden gewonden gevallen. Na explosies in 1966 en 1972 waren onder de bevolking van Muiden ook vele gewonden gevallen. In 2005 is de fabriek, na veel protest van de bevolking, gesloten.

Gerrit van Heusden

Geboren op 30 maart 1910 in Brakel als zoon van Gijsbert van Heusden en Areke de Vries. Gerrit was in 1939 in Wanssum aan de Maas in Limburg gelegerd om de Duitsers tegen te houden mochten die komen. Hij kreeg daar na enige tijd verkering met de boerendochter Lena (Helena Jacoba) van Dijck. Ze was op 2 juli 1919 in Wanssum geboren als dochter van Jacobus van Dijck en Maria Huberta Smits. Op 4 januari 1943 trouwden ze in het gemeentehuis van Wanssum en gingen toen in Brakel wonen aan de Waaldijk.

Op 18 mei van dat jaar werd een zoon geboren, die de naam kreeg van Gijsbert Jacobus, naar de beiden grootvaders. Ruim een jaar later op 11 augustus 1944 werd er weer een zoon geboren, Jacobus Marinus die ze Jackie noemde en op 27 mei 1946 werd de derde zoon, Arie Frans geboren. Hij was nog geen jaar oud toen zijn vader kwam te overlijden.

Gerrit van Heusden is met militaire eer op het kerkhof bij de Hervormde kerk in Brakel begraven, rechts van het pad naar de ingang van de kerk.

Terug naar Wanssum

Op 24 juni 1947, enkele maanden na het overlijden van haar man Gerrit, vertrekt Lena met de kinderen naar Wanssum, naar haar ouderlijk huis. Haar vader was inmiddels overleden. En op 24 september 1951 overlijdt ook haar moeder. Lena werd het middelpunt in de huiselijke ruzies en ze was ook nogal op de centen.

Er kwam een familiestrijd om de erfenis, de boerderij. Zelfs ooms en tantes deden mee in het strijdgewoel. Het werk op de boerderij beviel Lena niet zo erg en ander werk lag ook niet voor het oprapen, zeker niet voor een moeder met drie kinderen.

In Wanssum kreeg Lena kennis aan een oudere, uit Venlo afkomstige man. Nico Hovens heette hij en was eigenlijk huisschilder maar deed of hij advocaat was, ‘*unne hegadvocaat*’ noemde Lena’s broer Jacques hem. Hij was van zijn vrouw gescheiden in 1952 en zij was in Tilburg, waar ze toen woonden, gebleven. Met haar had hij vier, reeds volwassen kinderen. Lena en Nico zouden in augustus 1953 gaan trouwen, de familie was fel tegen en de pastoor van de H. Michaëlkerk, die in die tijd nog heel wat te zeggen had, zag het huwelijk al helemaal niet zitten en in de kerk trouwen met een gescheiden man was onmogelijk.

Ook al waren de kaarten al gedrukt, het werd dus géén trouwen!

De naoorlogse H. Michaëlkerk in Wanssum, gebouwd in 1950.

Naar Eindhoven

De erfenis was inmiddels verdeeld en Lena vertrok op 23 april 1954 met haar drie zonen naar Eindhoven, naar de Hagekampweg nr. 4 in het stadsdeel Strijp. Een jaar later, op 1 juli 1955 kan ze om de hoek, op het Lodewijk Napoleonplein nr. 5, een wat rommelig pension overnemen van een zekere Petrus Cornelis Potters die de zaak al runde vanaf 1939 onder de naam ‘Huize Potters’, Pensionbedrijf en Kamerverhuur.

De handtekening van Lena van Heusden op de inschrijving bij de Kamer van Koophandel.

En ook 'Ome Nico' zoals hij genoemd werd door de jongens, was onder-tussen naar Eindhoven gekomen en had onderdak in het pension gevonden.

Het Lodewijk Napoleonplein in Eindhoven met geheel links het spoorlijntje naar België en in het midden de Hagekampweg. Rechts het pand met het pension op nr. 5.

Eindhoven was een bruisende stad in opbouw, de industrie was in opbloei met in de voorlinies Philips en Daf. Ook in de tabaksindustrie kwam er volop werk, in de sigarenfabriek van Van Abbe met zijn Karel I sigaren, bij Mignot & de Block met hun sigarettenfabriek en ook de sigarenkistjes-fabriek van Picus draaide goed.

Het nachtleven deed weer volop mee. In de Vrijstraat had je nachtclubs 'Palermo' en 'Femina'. Zodoende waren in het pension ook nogal wat artiesten, danseressen en andere mensen uit het nachtleven wat niet altijd bevorderlijk was voor de opvoeding van drie jonge kinderen. Ze waren dan ook nogal eens op vakantie in Brakel bij de familie van hun vader.

In het begin zaten ze op een internaat voor kinderen in Acht, een kerkdorp bij Eindhoven dat geleid werd door Franciscanessen. Blijkbaar hadden de

broers het daar niet zo naar hun zin bij de nonnen, want erg lang hebben ze het daar niet volgehouden en zijn vervolgens in de buurt naar school gegaan.

Het internaat, St. Antoniushuis in Acht.

Vertier hadden de jongens genoeg. Het spoorlijntje naar Neerpelt in België liep bijna voor de deur langs waar een enkele keer per week nog goederentrein voorbij kwam. Het militaire vliegveld Welschap was ook niet ver weg en de straaljagers scheerden daar over je heen. Zo ook op 22 september 1956 toen een straaljager neerstortte op woonhuizen in de Zeelsterstaat niet zo heel ver van de woning van de jongens.

Er waren twee doden te betreuren, de piloot en een bewoner. Ook waren er een twintigtal gewonden. Een vijftiental woningen werden beschadigd door brand en door rondvliegende brokstukken. Er was van alles te vinden op en bij het vliegveld, tot munitie toe. Het was wel afgezet met prikkeldraad maar daar kon je gemakkelijk door heen.

Dan was er nog de jaarlijkse kermis op het plein voor de deur, een hele belevenis voor de drie jongens.

Het eens zo rommelig pension was opgeknapt en draaide goed, het was er altijd druk. Lena deed haar best om het haar gasten zo goed mogelijk naar de zin te maken.

‘Ome Nico’, die eigenlijk een pension gast was die met het gezin samenleefde, regelde van alles in het pension tot zelfs de contacten tussen de artiesten en de zalen en bars waar ze optraden, hij was een echte ‘*hegadvocaat*’. Ook bemoeide hij zich nog al eens met de opvoeding van de kinderen wat niet altijd met de zachte hand gebeurde. De kinderen waren soms bang van hem.

De weduwe Lena van Heusden met Gijs, Arie en Jackie omstreeks 1956.

De jongens moesten van alles doen in het pension en het ging er soms hardhandig aan toe, af en toe vielen er klappen en hoorde je snikken. Blauwe plekken waren soms ook op de kinderen te zien.

Ze hadden veel vriendjes maar die waren niet zo welkom in het pension, ‘Ome Nico’ had het niet zo met kinderen. Ze werden dan ook buiten de deur gehouden.

Ook werden de jongens soms uitgescholden, want twee van hen hadden rood haar net als hun vader. Lena en ‘Ome Nico’ hadden, anders dan de jongens, zelf niet veel contact met de buurt, ze hielden zich afzijdig, iets wat voor Brabanders en Limburgers toch wat ongebruikelijk was en zo zagen de burens dat ook.

De kinderen worden ziek

Jackie.

Jackie was in augustus 1959 op vakantie in Brakel, hij was met zijn neven in het veld toen hij duizelig werd. De neven hebben hem naar hun huis gebracht. Daar aangekomen was hij te ziek om met de trein naar Eindhoven te gaan en is hij met een auto opgehaald. Hij werd eerst in het St. Annaziekenhuis te Geldrop opgenomen. Vervolgens werd hij voor hersenonderzoek naar het St. Elizabethziekenhuis in Tilburg gebracht waar de dokter als oorzaak hersenvliesontsteking opgaf als doodsoorzaak.

Hij is op 21 augustus 1959 om kwart over drie 's middags overleden. De 11^e van die maand was hij 15 geworden. Hij werd op 25 augustus, na een plechtige uitvaartdienst in de H. Antonius van Padua kerk in het stadsdeel Strijp, begraven op het parochiekerkhof.

Gijs.

Enige tijd later wordt Gijs bij het voetballen op straat plotseling ziek, hij krijgt zijn mond bijna niet meer open, het zijn dezelfde symptomen als bij Jackie. De dokter kwam en ook de politie en Gijs wordt met spoed naar het St. Elizabethziekenhuis in Tilburg gebracht. Daar wordt hij geopeerd, de dokter zegt tegen de moeder dat alles goed is gegaan en dat ze gerust naar huis kan gaan. Lena zei toen tegen de dokter: 'hij is zeker dan u denkt, laat hem maar bedienen'. Ze dacht waarschijnlijk aan het mysterieuze ziekteverloop enkele maanden eerder van haar zoon Jackie. Ze ging met een ongerust hart naar huis en toen ze net thuis was kwam het bericht dat ze terug moest komen en voordat ze in Tilburg aankwam, was Gijs niet meer.

Op 26 november om half vier 's nacht was hij overleden op 16-jarige leeftijd in het Tilburgse St. Elizabethziekenhuis. Op 30 november werd hij, voorzien van de H.H Sacramenten der Stervenden, begraven na een plechtige uitvaartdienst op parochiekerkhof in Eindove bij zijn broer.

Gijs werkte als leerling timmerman en 'parkateur' zoals op zijn overlijdensakte staat, bij een baas en had vóór Sint Nicolaas nog speelgoed gemaakt voor behoeftige gezinnen.

No 985

Heden, zeventwintig november _____ negentienhonderd negentwintig,
waarslaan voor het ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente Tilburg: _____

Kauffels, Johann Rudolph, oud drieënvijftig jaar, verzekerings-
inspecteur, woonde te Eindhoven, die verklaarde, dat op zevent-
wintig november negentienhonderd negentwintig, te drie uur,
dertig minuten, in de gemeente Tilburg is overleden: _____

van Heusden, Gijsbert Jacobus, oud zestien jaar, parkateur,
geboren te Brakel en woonde te Eindhoven, zoon van van Heusden,
Gerrit, overleden en van van Dijk, Helena Jacoba, zenuw be-
roep, woonde te Eindhoven. _____

De aangever verklaarde uit eigen wetenschap van het overlijden kennis te dragen. _____
Waarmee alle welke overzichten de wet is voorgelezen.

Kauffels *van Heusden*

Akte van overlijden van Gijsbert Jacobus van Heusden

Het St. Elizabethziekenhuis in Tilburg waar Jacky en Gijs zijn overleden.

Arie.

Arie is bang geworden nu hij nog alleen over is, bang voor ‘Oom Nico’. ‘Oom Nico vergiftigt ons’ moet hij gezegd hebben. Ook zijn moeder was bezorgd en waakte angstvallig over zijn gezondheid. Hij bezocht elke week de dokter. In de ziekenhuizen in Vught en Tilburg werd hij onderzocht.

Hij vertelde dat hij volgens de dokter niets mankeerde. De familie in Brakel was ook niet gerust en Arie moest met Kerstmis maar naar Brakel komen logeren en zij zouden hem daar dan houden. Net voor Kerstmis werd hij ziek, braakneigingen, duizeligheid, dezelfde symptomen als zijn broers. De sectie wees later uit dat er, net als bij zijn broers, zwellingen in de hersens waren. Arie is op 28 december om twee uur ’s nachts in het Binnenziekenhuis aan de Vestdijk in Eindhoven overleden na voorzien te zijn van H.H. Sacramenten der Stervenden.

Ook hij is op het zelfde parochiekerkhof aan de Doelenstraat begraven als zijn beide broers en wel op 31 december 1959. Hij werd 13 jaar oud.

De buurtbewoners zamelde geld in voor kransen, zoals ze gedaan hadden bij de andere kinderen en 's avonds werd de rozenkrans gebeden in de nabijgelegen Sint Antonius van Paduakerk, iets wat gebruikelijk is in de RK kerk. Dat deden ook de kinderen van de ambachtsschool van Jackie, de kinderen van de lagere school van Arie en van de padvinderij.

‘Luguber gerucht in Eindhoven’

Dit stond op de voorpagina van de ‘Nieuwe Eindhovense Krant’ van 2 januari 1960, één van de twee Eindhovense kranten.

De landelijke kranten, maar ook veel regionale kranten kwamen op maandag 4 januari 1960 met een bericht over de mysterieuze dood van de drie Eindhovense jongens.

De Telegraaf van 4 januari 1960

Algemeen Dagblad
van 8 januari 1960

Bij het overlijden van Jackie had de moeder al om een sectie gevraagd om de oorzaak te achterhalen maar hier kwam niet veel uit.

Na het overlijden van Gijs was justitie al ingeschakeld. En nu begonnen justitie, politie en geneeskundige specialisten een uitgebreid onderzoek.

Het onderzoek stond onder leiding van Officier van Justitie mr. J.J.M. Dony uit Den Bosch.

Ook de toen bekende gerechtelijke patholoog-anatoom dr. J. Zeldenrust van het Gerechtelijk Geneeskundig Laboratorium in Den Haag werd ingeschakeld om onderzoek te doen. Op de kinderen Gijs en Arie werd sectie verricht.

De weduwe Van Heusden werd op zaterdag 2 januari aangehouden op het station van Eindhoven en naar het politiebureau gebracht voor een verhoor waar ook ‘Oom Nico’ werd ondervraagd.

Tientallen andere personen werden ondervraagd waaronder ook de pensionarissen.

Eén gast, de jeugdige Jamaicaanse Conchita Dominques, leidster van het danstrio ‘Tropical Girls’, dat optrad in de nachtclub ‘Palermo’ in de Vrijstraat vertelde aan een journalist van het Algemeen Dagblad:

‘In de nacht van 1 op 2 januari sliepen wij er. De volgende dag ging ik naar mijn pleegouders in Amsterdam. Mijn pleegvader had in de krant het adres gelezen en gezegd: Wonen jullie daar ook niet? Kort erna belden de andere meisjes op, dat de recherche geweest was en dat zij niet langer daar wilden blijven.....’

‘Ik vond dat goed en besloot zelf ook niet te blijven. Ik besefde toen, dat ik de kamer van een van de jongens had gekregen. Dat vond ik niet prettig en bovendien artiesten zijn bijgelovig.’

Ondertussen werd ook het pension door een arts-scheikundige uit Den Haag nauwkeurig onderzocht. Vermoed werd dat er vergiftiging is het spel was.

Delen van de maaginhoud van de kinderen waren in het laboratorium van het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid in Utrecht onderzocht en er waren enkele sporen van een bestrijdingsmiddel tegen schimmel gevonden. Het Gerechtelijk Geneeskundig Laboratorium in Den Haag kwam echter met een tegengestelde uitslag. In het pension waren van dit middel geen sporen terug te vinden.

ONDERZOEK IN EINDHOVEN TEN EINDE

Drie broertjes niet vergiftigd

Medici staan voor raadsel

WILKE, blijft de dood van de drie kinderen van de weduwe Heusden voor maanden nog onopgelost, zegt de officier van justitie in Den Bosch. De laatste dagen heeft mr. Dony een bureau van artsen en chemici uit Eindhoven en Utrecht verzocht om onderzoek te doen naar de dood van de drie kinderen van de weduwe Heusden. De officier van justitie van een zeer voorzichtig be-

Eind januari komt 'De Volkskrant' met het volgende nieuws:

De dood van de drie zoontjes van de weduwe Van Heusden is niet aan vergiftiging te wijten. De veronderstelde gifsporen zijn vermoedelijk afkomstig van de afbraak van medicamenten die ze toegediend hebben gekregen. Volgens de medische specialisten blijft de dood van de Eindhovense kinderen een hoogst eigenaardige zaak. En een zeldzaam voorkomend geval.

De uitslag van het onderzoek bewijst dat het voorzichtig beleid van de Officier van Justitie, mr. Dony, die met bewijzen in de hand, niet tot arrestatie wilde overgaan. Dit had het verdriet van de moeder alleen nog maar groter gemaakt.

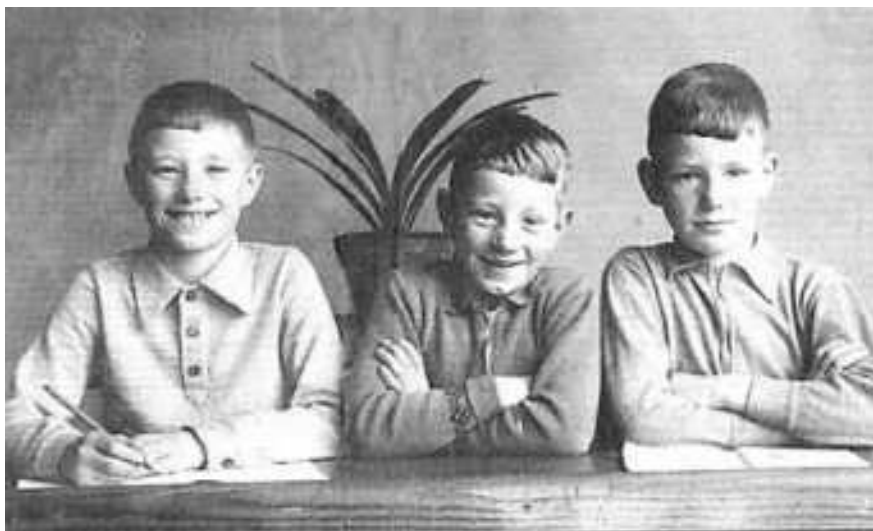
Ook de andere kranten schreven over het mysterie dat nooit opgelost zou worden.

Het was een verblijdend eerherstel voor de moeder, die veel te lijden had van de kletspraatjes die in de stad de ronde deden.

Het leed was al groot genoeg, eerst haar man en dan nog eens drie kinderen te moeten missen.

Tijdens de weken van onderzoek hadden verscheidene gasten, waaronder ook de genoemde 'Tropical Girls' hun kamer opgezegd en nieuwe gasten bleven weg wat ook financieel nog een adering was.

Een ware ontkenning wat de oorzaak was van het overlijden van de broers is nooit boven water gekomen. Het bleef altijd bij vermoedens die niet waar te maken waren.

Schoolfoto met Gijs, Arie en Jackie.

Alfons Swagemakers, was sinds september 1957 pastoor van de Sint Antonius van Paduakerk, in de volksmond de 'Steentjeskerk' genoemd, in de St. Antoniusstraat. De kerk stond een paar honderd meter van het Lodewijk Napoleonplein af. Pastoor Swagemakers kende de vijf, als gezin levende mensen, redelijk goed. Dit mede doordat hij daar door de sterfgevallen er nogal eens kwam.

Hij omschreef het gezin dan ook als volgt:

*'Zij kwam hier in 1955, toen zij het pension kon kopen.
Hij is een gescheiden man en is er pensiongast met huiselijk verkeer.
Haar kinderen waren normale jongens'.*

Gedenk in uw gebeden en H. Misoffer

Arie Frans van Heusden

die geboren werd te Beekel 27 mei 1946, overleed te Eindhoven 28 december 1959 voorzien van de H.H. Sacramenten der Sterfventen en begraven is op het kerkhof van de parochie St.-Antonius Strijp.

Al weet de mens, dat aan ieder menschenleven een einde komt, toch plant de dood hem telkens weer voor raadsels. Zeker als een jonge mens uit het leven wordt geroepen, weet de mens geen antwoord en kan hij slechts het hoofd buigen voor de Heer van leven en dood en God, die herten en nieren doorgrondt en het einde van ieder menschenleven kent en bidde.

Almachtige en eeuwige God, die over levenden en doden heerst en U ontfermt over allen, waarvan Ge tevoren weet dat ze door het geloof en de werken de Uwen zullen zijn, wij bidden U ootmoedig, dat Uw dienaar Arie, waarvoor wij onze gebeden starten, op de voorpraak van al Uw heiligen door de mildheid van Uw vaderlijke goedheid vergiffenis van alle zonden mogen verkrijgen.

Verleen, smeken wij, almachtige God, dat Gij de ziel van Uw dienaar Arie, in vereniging met de rechtvaardigen aan de eeuwige zaligheid deslochtig maakt. Amen.

Diezware familie, woorden van troost schieten tekort bij dit zware verlies van drie jonge levens in weinige maanden tijd. Buigt uw hoofd voor Gods raadbevelen en bidt, opdat ge elkaar moogt wederzien bij God, waar geen droefheid en leed is.

Mijn Jezus barmhertigheid.

J. BOURGHS J. BOURGHS

Uw gebeden worden gevraagd en bij het H. Misoffer wordt aangeboden de stal van zaligt

Jacobus Marinus van Heusden

geboren te Beekel 11 augustus 1944, overleden in het ziekenhuis te Tilburg 21 augustus 1959 en begraven op het parochiekerkhof van de H. Antonius Philipdorp te Eindhoven.

In de blijheid en onbezorgdheid van de jeugd, in de onbezorgdheid van zinnere vrochtningen, werd hij door een ongewoonlijke kruitl aangegrepen en leet God hem reeds zo vroeg uit dit leven heesogen om hem bij Zich te laten plaatsen van de eeuwige vrocht.

Moeder, God vrucht van u een groot aller, gij smilt nog lang uw toewijding hebben willen geven om Jezus tot zijn bestemming te brengen. God heeft gemerkt, dat zijn toek op deze einde veldend was. Vrecht hierin te berusten en stal uw vertrouwen op God bij het voortduren van de toek, die nog op uw zonden rust.

Mijn dienare broers, helpt moeder deze tek verdichten door uw liefde en zorg voor haar en licht voor mijn zielent. Omdat Gods Wil altijd voor ogen, dan kan de dood u wel verlossen maar niet oelchtaken.

Mijn Jezus, barmhertigheid.

J. BOURGHS J. BOURGHS

De St. Antoniuskerk van waaruit de broers zijn begraven met de bidprentjes van Arie en Jackie.

Terugkeer naar de schoonfamilie in Brakel

Op 18 februari 1972, na bijna 25 jaar, keert Lena terug naar Brakel, waar ze tijdens haar huwelijk heeft gewoond en waar haar kinderen zijn geboren.

Lena in 1974.

Veel is er in de jaren gebeurd nadat haar man was omgekomen in Muiden. Bij haar schoonfamilie op de Waaldijk nr. 94 is ze opgevangen en heeft ze voorlopig onderdak gevonden. Op 9 september van dat jaar 1972 verhuist ze naar de Kastanjestraat nr. 4, naar een bejaardenwoning.

Haar pensioen in Eindhoven is op 1 juni 1974 officieel bij de Kamer van Koophandel te Eindhoven opgeheven met als rede: 'wegens ziekte'.

De bejaardenwoningen aan de Kastanjestraat met rechts de woning van Lena.

De weduwe Helena Jacoba van Heusden-van Dijck is op 9 mei 1980 op 60-jarige leeftijd overleden in Brakel en begraven op de Rooms-Katholieke begraafplaats aan de Virieusingel in Zaltbommel.

Altijd is ze haar kerk, waarin ze gedoopt en opgegroeid is, trouw gebleven zoals de bidprentjes van haar kinderen en haarzelf laten zien.

*Het bidprentje van
Helena Jacoba van Dijk..*

Ter herinnering aan
HELENA JACOBA VAN DIJK
weduwe van
Gerrit van Heusden

Geboren te Wanssum op 2 juli 1919 en
overleden te Brakel op vrijdag 9 mei
1980, voorzien van de H. Sacramenten
der Zielen.

Na de uitvaartdienst in de parochiekerk
te Zalibommel werd zij aldaar begraven
op dinsdag 13 mei 1980.

Als wij Lena gedenken moeten we zeg-
gen, dat zij een veelbewogen leven
heeft gekend. Meestentijds sprak zij er
niet over, maar soms was de waterval
niet te stuiten, als zij over haar be-
lovenissen en ervaringen vertelde.

Meestentijds vroegen de alledaagse
zorgen haar aandacht. Zij kon orga-
niseren en alles regelen. Dan ont-
snapte bijna niets aan haar aandacht.
Het leek wel, alsof zij dan voor nie-
mand bang was. Tot op haar ziekbed
hield zij dat vol: energiek, volhardend,
de daad bij het woord.

Ook de kerk en kerkelijke gebeurte-
nissen hielden haar bezig. Daarin ver-
loochende zij haar afkomst niet.

Wij hopen en bidden, dat God de Vader
haar mag opnemen in Zijn heerlijkheid.

Voor uw hartelijke belangstelling en
medeleven na het overlijden en bij de
begravenis betoond, betuigen wij onze
oprechte dank.

Familie van Dijk
Familie van Heusden
Familie Hovens

In Zaltbommel is haar grafsteen niet meer te vinden, evenmin is er een grafsteen te vinden op het graf van haar man bij de Hervormde kerk in Brakel.

*De plaats van het graf van Gerrit van Heusden rechts van het pad
naar de ingang van de kerk.*

Ook de graven van haar kinderen op de begraafplaats aan de Doelenstraat in het stadsdeel Strijp in Eindhoven, zijn niet meer terug te vinden. Erg oud geworden is Lena niet, wel heeft ze veel moeten meemaken en veel zorg en verdriet gekend.

van Dijk-- Helena Jacoba--		2 Juli 1919 van Nanssum L van Ned	dienstbedrijf zonder
van Jacobs-- van Salts, Maria Roberts--		18 Mei 88 22 Nov 86	van Nanssum van Nanssum
van Housden, Gerrit		30 Mrt 10 Brakel	4 Jan 43 van Nanssum 17 Jan 47-- 0 Brakel
29 Nov 39 5 Apr 40 21 Jun 41 17 Jun 42 24 Jun 47 21 Apr 54 18 Feb 55 9 sep 72		VAN NANSUM B 98 VERKRIJG 3 37 VAN NANSUM B 90 FB 185 VAN NANSUM C 22 VAN NANSUM B 98 BRUKEL Ingenieursweg 4 L Napoleonspijp 5 BRUKEL Westdijk 94 Kustafjestrant 4	VAN NANSUM Brakel CP 9 205 80 HARE GEBROEDER van Cappellen 454 7bol 419 Y van Housden, Gerrit
TV 47-714 Paspoortboek nr 7 (van 8) SV 200-14-350-2-2A Biv. 0/50714		25-11-1977 9A 177/1312	

De persoonskaart van Helena Jacoba van Dijk.

Wie was 'Ome Nico'

Nicolaas Frans Joseph Hovens werd geboren te Venlo op 9 augustus 1900. Hij trouwde in Tilburg op 28 januari 1920 met de op 12 november 1900 in Tilburg geboren Catharina Maria van Huijgevoort waarvan hij op 6 mei 1952 te Breda is gescheiden. Er waren toen vier volwassen kinderen in dat huwelijk.

Ook de gevangenis was hem niet onbekend.

In 1924 heeft hij daar van 5 maart tot 1 oktober gezeten voor de volgende tenlasteleggingen:

'Verduistering door hem die het goed uit hoofde van zijn beroep onder zich heeft. Valschheid in geschrifte'

Van 13 mei tot 2 augustus 1924 voor :

'Verduistering gepleegd door hem, die het goed uit hoofde van zijn persoonlijke dienstbetrekking onder zich heeft.'

Van 2 augustus tot 1 oktober 1924 voor: *'Oplichting'*

‘Ome Nico’ was meegegaan naar Brakel maar waar hij later gebleven is, is niet bekend. Tenslotte is de *‘hegadvoocaat’* en huisschilder Nico Hovens overleden in Venlo op 16 januari 1984, 83 jaar oud.

Zoals het nu is

De mensen waar het verhaal over gaat zijn er niet meer. Hun graven zijn soms niet eens meer te vinden.

De kruitfabriek in Muiden is afgebroken en er is een nieuwe woonwijk gebouwd, een klein kruitgebouw staat er nog.

De H. Michaël kerk in Wanssum wordt binnenkort waarschijnlijk een multifunctioneel centrum en er worden woningen bij gebouwd.

Eindhoven is niet meer het Eindhoven van toen, de bevolking is bijna met een derde gegroeid.

Het pension aan het Lodewijk Napoleonplein is nu in drie appartementen verdeeld met de nrs. 5, 5a en 5b. De nachtclubs in de Vrijstraat zijn winkels geworden.

De St. Antoniuskerk staat er nog maar heeft allang geen funtie meer als kerk, nadat er een museum ingezeten heeft, heeft het nu een kantoorfunctie. Ook het spoorlijntje naar Neerpelt is niet meer terug te vinden.

Het ‘kerkdorp’ Acht is volgebouwd en een wijk van Eindhoven geworden. Het internaat is in 1987 door de zusters verlaten en er is nu een centrum voor ouderen gevestigd met aanleunwoningen.

Het St. Annaziekenhuis in Geldrop is afgebroken en op die plaats staat nu een nieuw ziekenhuis onder de naam Annaziekenhuis.

Het Binnenziekenhuis is vervangen door een nieuw gebouwd Catharina-ziekenhuis in het stadsdeel Woensel. Voor het St. Elizabethziekenhuis is er op een andere plaats in Tilburg, na een fusie, een nieuw ziekenhuis gebouwd met de naam Elizabeth-Twee Steden Ziekenhuis.

De huizen aan de buitenzijde van de Waaldijk in Brakel zijn afgebroken voor dijkverzwaring en de bejaardenhuisjes in de Kastanjestraat zijn vervangen door de nieuw gebouwde Wilhelminahof.

Na ruim 60 jaar is alles veranderd,
alleen de herinnering is nog gebleven.

Bronnen:

- * www.wiewaswie.nl.
- * Burgerlijke Stand (BS) Brakel, BS Muiden, BS Eindhoven, BS Wanssum en BS Venlo.
- * Bevolkingsregister en BS Tilburg.
- * Algemeen Handelsblad van 18 januari 1947.
- * Het Parool van 4 januari 1960.
- * De Telegraaf van 4 januari 1960.
- * Algemeen Dagblad van 8 en 18 januari 1960.
- * Brabants Dagblad van 23 september 2000. Ed van de Kerkhof.
- * De Sluiz, Muider maandblad, juni/juli 2013.
- * 'Tijdelijk verblijf', Vrouwkje Tuinman. Amsterdam 2021.
- * BHIC (Brabants Historisch Informatie Centrum), KvK Eindhoven. Dossiernr. 17024.
BHIC, Gevangenissen Breda, Deel 359 periode 1923-1925.
BHIC, www.wierookwijwaterenworstenbrood.nl.
- * www.openarch.nl.
- * <https://ham-muiden.nl/klap/klap01.htm>. Guus Kroon.
- * www.reliwiki.nl
- * Heemkundevereniging Roerstreek (Roerstreekmuseum) te Sint Odilliënberg.
- * Archief Stichting De Vier Heerlijkheden, Brakel.
- * Met dank voor de bijdragen van:
Cor en Neeltje de Vries-Versteeg, Brakel - Ars Kuijntejs, Brakel – Dick van Dalen,
Brakel.

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door:

HAIR FASHION LENY

Dr. van Aalststraat 3 - 5308 KJ Aalst - Tel. 0418-672119

PLUS SUPERMARKT DUIJZER

Molenkampsweg 3 - 5306 VN Brakel - Tel. 0148-671287

BERT DE VRIES. Garagebedrijf en tankstation

Zalmstraat 2 - 5306 GJ Brakel - Tel. 0418-671390

www.autobedrijfbertdevries.nl

HOVENIERSBEDRIJF DE PLATAAN

Kooiweg 6 - 5306 VT Brakel - Tel. 0418-673646

www.de-plataan.nl

DIJKHOF TWEEWIELERS

Kruispad 2 - 5306 AN Brakel - Tel. 0418-672623

www.dijkhoftweewielers.nl

Colors@Home LINDHOUT

Burg. Posweg 19 - 5306 GA Brakel - Tel. 0418-671349

www.lindhoutwonen.nl

T.H.O. BAKKER V.O.F.

Egter van Wissekerkeweg 5 - 5307 VA Poederrijen

Tel. 0418-671647

VAN GENDEREN

Attent - Bakkerij

Burg. Hobolaan 6a - 5305 CR Zuilichem - Tel. 0418-671360

KAASJAGER & VAN WIJK BV

Waaldijk 65 - 5306 CC Zuilichem - 0418-651247

www.vierheerlijkheden.nl